Seat No. : _______________

ND-104

November-2013

B.A., Sem.-III

Core-202 : Sanskrit

(Kavya Prakash)

Time : 3 Hours] **[Max. Marks : 70**

1. (અ) ચર્ચો : काव्यप्रयोजनानि. **7**

(A) Discuss : काव्यप्रयोजनानि.

અથવા/OR

'કાવ્યપ્રકાશ'નો મંગલશ્લોક સમજાવો.

Explain benedictory verse of Kavyaprakā'sh.

(બ) સમજાવો : 'तात्पर्यार्थ:' **7**

(B) Explain : 'तात्पर्यार्थ:'

અથવા/OR

લક્ષણા વ્યાપાર માટેની શરતો સદૃષ્ટાન્ત સમજાવો :

Explain the conditions for लक्षणाव्यापार with illustrations.

2. (અ) લક્ષણ તથા ઉદાહરણ સાથે નીચેના અલંકારો સમજાવો : **7**

(A) Explain following figure of speech with illustrations and Lakshana :

(1) अपह्नुति (2) रूपक

અથવા/OR

નીચેના અલંકારો વચ્ચેનો ભેદ સ્પષ્ટ કરો :

Distinguish the following pairs of figure of speech :

(1) श्लेष: समासोक्ति:

(2) उपमा-उत्प्रेक्षा

(બ) મમ્મટના જીવન અને સમય વિશે ટૂંકનોંધ લખો. **7**

(B) Write in brief about the life and time of Mammat.

અથવા/OR

મમ્મટની કૃતિઓ વિશે ટૂંકનોંધ લખો.

Write about the works of Mammat.

3. નીચેના પ્રશ્નોના માંગ્યા મુજબ જવાબ આપો : (ગમે તે **ચાર**) **16**

Answer the following questions as directed : (Any **four**)

(1) स्याद वाचको लाक्षणिक: शब्दोऽत्र व्यञ्जक: त्रिधा – સમજાવો.

Explain : स्याद वाचको लाक्षणिक: शब्दोऽत्र व्यञ्जक: त्रिधा ।

(2) નીચેના શ્લોકમાં કારણ આપી અલંકાર ઓળખાવો :

Find out the figure of speech giving reason from the following verse :

कव सूर्य प्रभवो वंश: कव चाल्पविषया मति: ।

तितीर्षुर्दुस्तरं मोहादुडुपेनाऽस्मि सागरम् ।।

(3) व्यंग्यार्थस्य व्यञ्जकत्व – સમજાવો.

Explain – व्यंग्यार्थस्य व्यञ्जकत्व.

(4) વ્યક્તિવાદ કોનો છે ? આ મતમાં મમ્મટે કયા દોષો બતાવ્યા છે ? તે ચર્ચો.

Who believes in व्यक्तिवाद ? What are the faults in व्यक्तिवाद according to Mammat ?

(5) 'अनन्वय' અલંકારની વ્યાખ્યા આપી તેનો ઉપમા અલંકારથી ભેદ સમજાવો.

Define 'अनन्वय' and show its difference from उपमा.

(6) સમજાવો. गौ: शुक्ल: चल: डित्थ: इत्यादौ चतुष्टयी शब्दानां प्रवृत्ति: इति महाभाष्यकार: ।

गौ: शुक्ल: चल: डित्थ: इत्यादौ चतुष्टयी शब्दानां प्रवृत्ति: इति महाभाष्यकार: । Explain.

4. નીચેનામાંથી ગમે તે **છ** પ્રશ્નોના જવાબ આપો : **12**

Answer the following questions : (Any **six**)

(1) मन्दे शङ्के વગેરે શબ્દો કયા અલંકારના સૂચક છે ?

Which figure of speech is indicated by the words मन्दे शङ्के etc ?

(2) 'समासोकित:' અલંકારની મમ્મટે શું વ્યાખ્યા આપી છે ?

Define 'समासोकित:' according to Mammat's view.

(3) મમ્મટે કાવ્યને કવિનું કેવું કર્મ કહ્યું છે ? શા માટે ?

How does Mammat paraphrased काव्य as ? Why ?

(4) अभिहितान्वयवाद: એટલે શું ? તેના પુરસ્કર્તા કોણ છે ?

Who established अभिहितान्वयवाद: ? What does it means ?

(5) 'सकलप्रयोजनमौलिभूत' એમ કહી મમ્મટ કાવ્યનું કયું પ્રયોજન બતાવે છે ? શા માટે ?

Which purpose of poetry is indicated by 'सकलप्रयोजनमौलिभूत' ? Why ?

(6) અભિધાને મમ્મટ શી રીતે સમજાવે છે ?

How does Mammat explain अभिधा ?

(7) વાચ્યાર્થનું વ્યંજકત્વ સમજાવવા મમ્મટ કયું દૃષ્ટાન્ત આપે છે ?

Which illustration Mammat gives to explain वाच्यार्थस्य व्यञ्जकत्व ?

(8) भेदग्रहणमनन्वयव्यवच्छेदाय નો શું અર્થ છે ?

What is the meaning of भेदग्रहणमनन्वयव्यवच्छेदाय ?

5. (અ) નીચેના પ્રશ્નોના **એક** વાક્યમાં જવાબ આપો : **6**

(A) Answer the following in **one** sentence :

(1) સંકેત એટલે શું ?

What does the word 'संकेत' means ?

(2) અપોહવાદ કોનો છે ?

Who believes in अपोहवाद ?

(3) મમ્મટ કોના અવતાર મનાયા છે ?

Whose incarnation Mammat supposed to be ?

(4) મમ્મટને કેટલા ભાઈઓ હતા ? તેમના નામ આપો.

How many brothers Mammat had ? Give names.

(5) गगनं गगनाकारम् માં કયો અલંકાર છે ?

Identify figure of speech in गगनं गगनाकारम्.

(6) हर्षादे: बाणादीनाम् इव धनम् નો અર્થ શું થાય ?

What is the meaning of हर्षादे: बाणादीनाम् इव धनम् ?

(બ) નીચેના વિધાનો **સાચાં** છે કે **ખોટાં** તે જણાવો. **4**

(B) Put √ or ×.

(1) મમ્મટ જાત્યાદિવાદમાં માને છે.

Mammat believes in जात्यादिवाद.

(2) કાવ્યપ્રકાશ વ્યાકરણશાસ્ત્રનો ગ્રંથ છે.

काव्यप्रकाश is a work of व्याकरणशास्त्र.

(3) મમ્મટના પિતાનું નામ ઉવટ હતું.

Uvat was Mammat's father.

(4) મમ્મટ કાશ્મીરના વતની હતા.

Mammat belonged to Kashmir.

(ક) નીચેના **અ** અને **બ** યોગ્ય રીતે જોડો : **4**

(C) Match the list :

	અ		**બ**
(1)	कर्मणि कुशल:	(a)	उत्प्रेक्षा
(2)	गङ्गायां घोष:	(b)	रूढि
(3)	संभावनम्	(c)	आरोपिता क्रिया
(4)	लक्षणा	(d)	प्रयोजनम्